

مدیرعامل محترم روزنامه رسمی کشور

گزارش پروندهٔ وحدت رویهٔ قضایی ردیف ۳۰/۱۴۰۰ هیأت عمومی دیوان عالی کشور با مقدمه و رأی شمارهٔ ۸۱۴ ـ ۱۴۰۰/۷/۲۰ به شرح ذیل تنظیم و جهت انتشار ارسال می گردد .

معاون قضایی دیوان عالی کشور – غلامرضا انصاری

مقدمه

جلسهٔ هیأت عمومی دیوان عالی کشور در مورد پروندهٔ وحدت رویهٔ ردیف ۳۰/۱۴۰۰ ساعت ۸:۳۰ روز سه شنبه، مورخ ۱۴۰۰/۷/۲۰ به ریاست حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای سید احمد مرتضوی مقدم، رئیس محترم دیوان عالی کشور، با حضور جناب آقای سیدمحسن موسوی، نماینده محترم دادستان کل کشور و با شرکت آقایان رؤساء، مستشاران و اعضای معاون کلیهٔ شعب دیوان عالی کشور، در سالن هیأت عمومی تشکیل شد و پس از تلاوت آیاتی از کلام الله مجید، قرائت گزارش پرونده و طرح و بررسی نظریات مختلف اعضای شرکت کننده در خصوص این پرونده و استماع نظر نماینده محترم دادستان کل کشور که به ترتیب ذیل منعکس می گردد، به صدور رأی وحدت رویهٔ قضایی شمارهٔ ۸۱۴ ـ ۱۴۰۰/۷/۲۰ منتهی گردید.

الف) گزارش پرونده

به استحضار می رساند، بر اساس آراء واصله به این اداره کل، از سوی شعب مختلف دیوان عالی کشور، در خصوص بزه ارسال مواد مخدر موضوع ماده ۴ قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر و الحاق موادی به آن، آراء مختلف صادر شده، لذا جهت طرح موضوع در هیأت عمومی دیوان عالی کشور، گزارش امر به شرح آتی تقدیم می شود:

الف) به حکایت دادنامه شماره ۹۶۰۹۹۷۰۳۶۷۶۰۰۶۰۳ ـ ۱۳۹۶/۷/۲۶ شعبه پنجم دادگاه انقلاب اسلامی اصفهان، در خصوص اتهام آقایان ۱. حمیدرضا ... دایر بر حمل و نگهداری ۱۰۴ کیلوگرم حشیش، ۲. حسین ... دایر بر ارسال ۱۰۴ کیلوگرم حشیش چنین رأی صادر شده است:

«... با توجه به گزارش فوق و برگ توزین مواد، کیفرخواست صادره، اظهارات و اقراریر متهمین در خصوص مواد مخدر فوق الذکر و اقرار صریح و مقرون به واقع هر دو متهم به [این نحو که حسین اقرار کرد] مواد مخدر فوق را ... در بندرعباس تحویل حمید ... دادم (ص ۳۹) و حمید ... نیز اقرار کرد که مواد را از آقای حسین ... در بندرعباس تحویل گرفتم (ص ۳۶) و با توجه به سوابق کیفری متعدد متهم ردیف دوم در زمینه مواد مخدر و یک فقره سابقه کیفری متهم ردیف اول بزهکاری نامبردگان محرز و مسلم است و مستنداً به بند ۴ ماده ۴ و بند ۶ ماده ۵ قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر متهم ردیف دوم ... در خصوص ارسال ۱۰۴ کیلوگرم حشیش به اعدام با چوبه دار محکوم می گردد و در خصوص مصادره [اموال] ناشی از جرم به لحاظ عدم شناسایی اموال در این خصوص [دادگاه] با تکلیفی مواجه نمی باشد و در خصوص اتهام متهم ردیف اول ... در خصوص حمل و نگهداری ۱۰۴ کیلوگرم حشیش به تحمل حبس ابد و ۷۴ ضربه شلاق تعزیری و پرداخت سیصد و شصت و هشت میلیون ریال جزای نقدی محکوم می نماید. مواد مکشوفه مستنداً به ماده ۲۱۵ قانون مجازات اسلامی به نفع دولت ضبط می گردد...»

با فرجام خواهی از این رأی، شعبه پنجاهم دیوان عالی کشور به موجب دادنامه شماره ۹۶۰۹۹۷۰۹۳۷۴۰۱۰۲۳ ـ ۱۳۹۶/۱۱/۱۷ چنین رأی داده است:

«نظر به اینکه در ماده ۴ قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر سه واژهٔ (وارد، صادر، ارسال) در کنار هم قرار گرفته باید در تفسیر آن وحدت سیاق رعایت شود یعنی عبارت باید به نحوی تفسیر شود که مشخص شود هر سه واژه در مورد موضوع واحدی است که همانا «ورود و خروج مواد مخدر از کشور است» و قصد قانونگذار در مورد ورود و خروج مواد مخدر به کشور یا از کشور برخورد شدیدتری از حمل و نقل مواد در داخل کشور بوده است، لذا در این مورد موضوع را مشمول ماده ۴ قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر اعلام نموده است و در مورد وارد کردن کالا به کشور (چه مواد مخدر باشد یا کالای دیگر) یک واژه بیشتر وجود ندارد و آن عبارت (وارد کردن) است و کالا یا مواد مخدر به هر نحو به کشور وارد شود (چه قانونی و چه غیرقانونی) و چه از گمرک عبور کند یا نکند در همه موارد عنوان (وارد کردن) در مورد آن صدق می کند. اما اگر کسی بخواهد کالایی را از کشور خارج کند عبارت «صادر کردن» کفایت نمی کند زیرا به هر نوع خارج کردن کالا از کشور «صادر کردن» گفته نمی شود مثلاً اگر کسی برای یکی از بستگانش که در خارج از کشور زندگی می کند یک دست لباس بفرستد عبارت «صادر کردن» به فعل او اطلاق نمی شود اینجاست که عبارت «ارسال» صدق می کند. بنابراین قانونگذار نیاز داشته برای خارج کردن مواد مخدر از کشور هم عبارت «صادر» برای خروج از مبادی قانونی و گمرکات و هم عبارت «ارسال» برای مواردی که صادر کردن بر آن صدق نمی کند را به کار ببرد تا اگر شخصی مواد مخدر را از مبادی قانونی خارج کند به عنوان صادر کردن و اگر از مبادی غیرقانونی خارج کند به عنوان ارسال مورد تنبیه و مجازات قرار گیرد لذا عبارت «ارسال» مربوط به خارج کردن مواد مخدر از کشور است و در پرونده پیوستی موضوع خارج کردن مواد مخدر از کشور مطرح نیست و بر فعل متهم به نام آقای حسین ... عنوان «ارسال» صدق نمی کند و با بررسی مجدد باید مطابق عناوین دیگر با توجه به عنصر مادی فعل ارتکاب یافته رسیدگی و مورد حکم قرار بگیرد و به این جهت تفهیم اتهام به صورت صحیح انجام نشده و این امر نقص تحقیقات تلقی گردیده و فرجام خواهی آقای علی ... به وکالت از آقای حسین ... نسبت به دادنامه فوق الذکر وارد و موجه تشخیص داده شده با استناد به بند ۲ قسمت (ب) ماده ۴۶۹ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ با اصلاحات و الحاقات بعدی آن دادنامه صادره نقض و پرونده جهت رسیدگی مجدد به دادگاه صادر کننده آن ارجاع می گردد.»

ب) به حکایت دادنامهٔ شمارهٔ ۹۸۰۹۹۷۰۳۶۷۳۰۰۷۸۱ ـ ۱۳۹۸/۹/۲۵ شعبه دوم دادگاه انقلاب اسلامی اصفهان، در خصوص اتهام آقایان ۱ ـ عماد ... دایر بر ارسال ۳۰۵/۵۰۰ کیلوگرم تریاک و ۱۲۸ کیلوگرم حشیش ۲ ـ رضا ... دایر بر حمل ۳۰۵/۵۰۰ کیلوگرم تریاک و ۱۲۸ کیلوگرم حشیش، چنین رأی صادر شده است:

« ... حسب گزارش مورخه ۱۶/۰۲/۱۳۹۷ پلیس مبارزه با مواد مخدر اصفهان ... مبنی بر اینکه فردی به نام رضا ... با علم و آگاهی کامل اقدام به حمل مقادیری مواد مخدر از مبدأ استان های جنوبی به سمت استان تهران و گذر از استان اصفهان به وسیله یک دستگاه کامیون کشنده کمپرسی ... نموده ... مأمورین با هماهنگی مقام قضایی به محور ورودی نائین از سمت اصفهان اعزام و ... خودروی موصوف به رانندگی رضا ... شناسائی و توقیف ... و در حضور متهم از داخل کمپرسی کامیون واقع در پشت جک کمپرسی ۱۸ بطری نوشابه ای بزرگ ۵/۱ لیتری حاوی مواد مخدر از نوع تریاک و تعداد ۲۸ بسته موسوم به ۵ الی ۱۰ کیلویی تریاک و ۱۲۸ بسته موسوم به یک کیلویی حشیش که به طرز بسیار ماهرانه ای جاسازی ... گردیده بود، کشف گردیده است. متهم رضا ... در تمامی مراحل تحقیق عنوان داشته از وجود مواد مخدر در کامیون خبری نداشته و کامیون را فردی به نام عماد ... در بافت کرمان به او تحویل داده است و قرار بوده در نطنز کامیون را تحویل همان شخص بدهد ... دادگاه با عنایت به محتویات پرونده از جمله ... پرینت ... مکالمات متهمان و پرینت ردزنی و موقعیت مکانی متهم ردیف اول که مدعی بوده در روز دستگیری رضا ... در بافت کرمان بوده و از بافت کرمان خارج شده در حالی که وی پس از ردیابی